

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 6/2024-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti postupu Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 12Csp/39/2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 19. decembra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12Csp/39/2022. Tiež žiada prikázať okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietáhov a priznať mu primerané finančné zadost'účinenie v sume 2 000 eur.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa návrhom na vydanie platobného rozkazu z 28. marca 2022 domáhal od žalovaného zaplata sumy 2 295,37 eur s príslušenstvom v tzv. upomínacom konaní (návrh podaný podľa zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica (ďalej len „upomínací súd“) pod sp. zn. 34Up 336/2022. Uvádza, že upomínací súd postúpil vec okresnému súdu na prejednanie 12. júla 2022, avšak tento do dňa podania ústavnej sťažnosti nerozhodol. Citujúc relevantné ustanovenia ústavy a dohovoru vo vzťahu k základným právam, ktorých porušenie namieta vo svojej ústavnej sťažnosti, poukazuje tiež na judikatúru ústavného súdu k problematike zbytočných prietáhov a uvádza, že celková dĺžka napadnutého konania presiahla ku dňu podania ústavnej sťažnosti dĺžku viac ako 21 mesiacov bez právoplatného

skončenia veci. Poukazuje na to, že jeho vec nie je právne ani skutkovo zložitá, predmetom konania je nárok sťažovateľa – advokáta na zaplatenie trov právneho zastúpenia za poskytnuté právne služby. Podľa tvrdenia sťažovateľa prieskumu v napadnutom konaní vznikli nečinnosťou okresného súdu a sú v prospech žalovaného, ktorý podal proti platobnému rozkazu odpor a robí všetko pre účelové predĺženie súdneho konania (čo sťažovateľ bližšie nešpecifikuje), pričom sťažovateľ svojím správaním k doterajšej dĺžke konania podľa svojho názoru nijako neprispel. K postupu samotného súdu uvádza, že dĺžka napadnutého konania svedčí o existencii zbytočných prieskumov a hoci ide podľa jeho názoru o reštančnú vec, okresný súd vo veci riadne nekoná. Nárok na priznanie primeraného finančného zadosťučinía odôvodňuje tým, že napadnuté konanie má pre neho veľký význam vzhľadom na zjavne bezdôvodné tvrdenia žalovaného uvedené v jeho odpore proti platobnému rozkazu, ktoré tento šíri na verejnosti. Súčasne zdôrazňuje, že dobré meno je pre advokáta najväčšia hodnota a pretrvávajúci stav právnej neistoty vyvoláva u neho stres a pocit sklamanía z neprimeranej dĺžky konania.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

3. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všetky zákonom o ústavnom súde požadované náležitosti (§ 39, § 43, § 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

4. Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcejmu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05, IV. ÚS 125/2022).

5. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieskumov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru – m. m. I. ÚS 304/2021, I. ÚS 444/2021, pozn.) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020).

II.1. Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti:

6. Ústavný súd v súlade so svojou konštantnou judikatúrou opakovane dáva do pozornosti, že nie každý zistený prieskum v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieskumov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01, ÚS 92/03, III. ÚS 359/08). Pojem „zbytočné prieskumy“ je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. Len v prípade, ak ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa vyznačoval takými významnými prieskumami, ktoré by bolo možné

kvalifikovať ako zbytočné prietahy, môže vysloviť porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (I. ÚS 38/04, III. ÚS 24/04, III. ÚS 372/06). V prípade, ak ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, návrh odmietne ako zjavne neopodstatnený (I. ÚS 38/04, II. ÚS 199/02, III. ÚS 24/04, III. ÚS 372/06, IV. ÚS 290/04).

7. O zjavnú neopodstatnenosť ide, ak namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 110/02, II. ÚS 66/2011, IV. ÚS 473/2012, III. ÚS 288/2016, II. 59/2019).

8. Na tomto mieste ústavný súd dáva do pozornosti aj rozhodovaciu prax a judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva v obdobných prípadoch, podľa ktorej v civilných veciach dĺžka súdneho konania v jednej inštancii v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. Humen proti Poľsku, rozsudok z 15. 10. 1999, body 58 a 69, Calvelli a Ciglio proti Taliansku, rozsudok zo 17. 1. 2002, body 64, 65 a 66). Taktiež podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu pri skúmaní porušenia označeného práva sa zohľadňuje aj to, či u sťažovateľa objektívne ide o odstránenie stavu právnej neistoty v jeho veci, pretože len v takom prípade možno uvažovať o jeho porušení (IV. ÚS 226/04, IV. ÚS 202/2010).

9. Ústavný súd z obsahu zapožičaného súdneho spisu zistil, že upomínací súd vydal platobný rozkaz sp. zn. 34Up 336/222 z 18. mája 2022, proti ktorému podal žalovaný 6. júna 2022 odpor. Vec bola okresnému súdu postúpená na ďalšie konanie 12. júla 2022. Okresný súd v tejto fáze realizoval plynule procesné úkony smerujúce k príprave prejednávania veci sťažovateľa (19. augusta 2022 bolo doručené vyjadrenie žalovaného a 18. októbra 2022 vyjadrenie žalobcu). V postupe okresného súdu je možné konštatovať krátkodobú nečinnosť v trvaní 6 mesiacov, keď 15. júna 2023 bol konajúcim súdom overovaný stav súvisiaceho trestného konania vedeného na Okresnom riaditeľstve Policajného zboru Dolný Kubín pod ČVS: ORP-247/1-VYS-SK-2022. Okresný súd 16. novembra 2023 nariadil termín pojednávania na 19. december 2023, predvolanie na pojednávanie sťažovateľ prevzal 1. decembra 2023. Na pojednávaní uskutočnenom 19. decembra 2023 pristúpili strany sporu na návrh žalobcu k uzavretiu zmiery podľa § 148 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktorý súd schválil.

10. Pozornosti ústavného súdu neušlo to, že sťažovateľ mu doručil svoju ústavnú sťažnosť 19. decembra 2023, teda v ten istý deň, keď okresný súd uskutočnil riadne nariadené pojednávanie, na ktorom schválil zmier strán sporu (§ 148 ods. 2 CSP), čím bola právna neistota sťažovateľa odstránená. V kontexte uvedeného časového rámca sa podanie ústavnej sťažnosti namietajúcej nečinnosť okresného súdu, ktorý smeroval k riadnemu prejednaniu veci na pojednávaní, javí skôr ako účelové v snahe získať majetkový prospech v podobe priznania primeraného finančného zadost'učinenia. Na tomto mieste ústavný súd pripomína, že zásada plynúca z čl. 5 CSP, podľa ktorého zjavné zneužitie práva nepožíva právnu ochranu, je priamo aplikovateľná aj

na konanie pred ústavným súdom (§ 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde). Overením aktuálneho stavu napadnutého konania ústavný súd uzatvára, že súdny spis sa nachádza u zákonného sudcu na účel písomného vyhotovenia uznesenia o schválenom zmiere účastníkov a jeho doručením sporovým stranám nadobudne aj právoplatnosť (§ 357 CSP *a contrario*).

11. Komplexným posúdením veci s prihliadnutím na dĺžku napadnutého konania vedeného okresným súdom (1 rok 5 mesiacov) ústavný súd uzatvára, že hoci postup okresného súdu nebol celkom optimálny, závažnejším spôsobom nevybočil z požiadavky včasného dosiahnutia rozhodnutia veci. Vyhodnotením postupu vo veci konajúceho súdu tak sťažovateľom namietaná „nečinnosť“ podľa názoru ústavného súdu nenapĺňa svojou intenzitou požiadavku závažnosti do takej miery, aby dosiahla ústavnoprávny rozmer (k tomu bod 11 a 12 tohto uznesenia), najmä keď v čase podania ústavnej sťažnosti bola právna neistota sťažovateľa odstránená.

12. Vzhľadom na konkrétne okolnosti danej veci ústavný súd dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že neexistuje okolnosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o porušení sťažovateľom namietaných práv. Ústavnú sťažnosť sťažovateľa preto odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

13. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa jej ďalšími požiadavkami uvedenými v návrhu na rozhodnutie, o ktorých rozhodovanie je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

14. V závere nad rámec veci ústavný súd nemôže ponechať bez povšimnutia spôsob koncipovania sťažovateľom ako advokátom predloženej ústavnej sťažnosti, ktorá obsahovo disponuje iba všeobecnými formuláciami a citáciami relevantnej právnej úpravy vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva, bez bližšieho opisu skutkového stavu veci. Ústavná sťažnosť vo vzťahu k existencii zbytočných priefahov v postupe súdu disponuje len strohým odôvodnením, poukazujúc na neprimeranú dĺžku napadnutého konania numerickým vyjadrením dĺžky trvania sporu a absentuje v nej konkrétny opis priebehu napadnutého konania či označenie dôkazov (§ 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Z pohľadu tvrdení predostretých sťažovateľom tak ústavnú sťažnosť možno vyhodnotiť obsahovo za hraničiacu s jej argumentačnou nedostatočnosťou [m. m. I. ÚS 266/2021 (ZNaU 88/2021)], čím ju sťažovateľ vystavil nebezpečenstvu jej odmietnutia z dôvodu absencie jej zákonných náležitostí v zmysle § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. januára 2024

Miloš Mad'ar
predseda senátu